

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Skötselplan för Nationalstadsparken i Stockholm, Solna och Lidingö kommuner.....	1
Del II. Beskrivning av storområden i Nationalstadsparken.....	1
Övergripande mål för Nationalstadsparken.....	2
Sammanfattande beskrivningar och mål för skötseln av storområden.....	3
Storområde Sörentorp.....	3
Storområde Ulriksdalsområdet norr om Ulriksdalsparken.....	3
Storområde Ulriksdalsparken.....	4
Storområde skogsområdet S och V om Ulriksdalsparken, (Ulriksdalsskogen)	4
Storområde Bergshamra	4
Storområde Stocksundstorp	5
Storområde Annelund – Frösundavik.....	5
Storområde Hagaparken.....	6
Storområde Norrtull – Bellevue	6
Storområde Albano – Roslagstull.....	6
Norra Djurgården.....	7
Storområde Vetenskapsstaden vid Brunns viken.....	7
Storområde Fridhem – Sofielundsområdet.....	7
Storområde Torphagen – Ekhagen – Lappkärrsberget.....	8
Storområde skogen mot Lilla Värtan från Lappkärrsberget till Husarviken.....	8
Storområde Stora Skuggan.....	8
Storområde Lill-Jansskogen.....	9
Storområde Storängsbotten	9
Storområde Gärdet.....	10
Storområde Nobelparken - Museistranden.....	10
Storområde Ladugårdsgärdet.....	10
Storområde Kaknäsområdet	11
Storområde västra Djurgårdsön.....	11
Storområde Beckholmen – Skeppsholmen - Kastellholmen.....	12
Storområde mellersta Djurgårdsön.....	12
Storområde östra Djurgårdsön.....	13
Storområde Fjäderholmarna	13

Skötselplan för Nationalstadsparken i Stockholm, Solna och Lidingö kommuner

Del II. Beskrivning av storområden i Nationalstadsparken

Nationalstadsparken har delats in i *storområden* som vi bedömer har en enhetlig karaktär och där en övergripande målsättning kan formuleras för hela områdets skötselriktning och där avvägning mellan de olika intressena gjorts så att om konflikter uppstår mellan intressena så har något eller några intressen att bevara eller utveckla fått företräde framför andra.

Se karta 1. Indelningen i *storområden* är inte självklar då det kan göras efter olika principer. Utöver de områden som nedan valts att beskrivas som helheter finns också andra *nivåer* att utgå ifrån. Ulriksdalsområdet, Brunnsvikensområdet, Norra Djurgården, Södra Djurgården är sådana områden som utgör tydliga centrala helheter i NSP där inte minst de landskapliga

värdena och de rekreativa värdena särskilt ska beaktas i planeringen och skötseln. Denna indelning av storområden utgörs av något mindre avgränsade områden med särskilda problem och kvaliteter och knyter också ihop Nationalstadsparkens alla delar till en helhet.

Övergripande mål för Nationalstadsparken

Nationalstadsparkens målsättning och värden beskrivs utförligt i del I. Här sammanfattas bara de överväganden som ligger till grund för delområdenas skötsel och utveckling. Den övergripande målsättningen för hela Nationalstadsparken är att dess värden för kulturmiljön, den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv skall bibehållas och utvecklas. Genom beslutet om Nationalstadsparken skall alla andra exploateringsintressen begränsas till redan exploaterad mark. Vid förändringar av bebyggelse som ej är särskilt skyddad i kulturminneslagen m.fl. lagar får ej heller det historiska landskapet förstöras eller påverkas negativt. Varken park- eller naturmark kan komma i fråga som exploateringsbart markområde.

Områdets avgränsning har efter prövning i riksdagen fastställts till detta område se kartbilaga 1. (Obs tolkningstvist föreligger om gränsen vid Husarviken – Storängsbotten)

En målsättning är att betrakta Nationalstadsparken som en helhet och förstärka helheten genom en gemensam målsättning, men att även varje storområdes särskilda karaktärer och värdekärnor ytterligare förstärks. I NSP finns svaga länkar med mark exploaterad för andra ändamål men som är viktiga förbindelselänkar mellan storområdena både för allmänhetens upplevelser och som spridningskorridorer för den biologiska mångfalden.

Det ska framgå tydligt i varje storområde att det tillhör NSP och att särskild omsorg lagts ner för att förstärka områdets alla värden. Särskilt i de ”svaga länkarna” mellan storområdena bör ansträngningar göras att förstärka NSP som helhet. (Se karta 4)

Det får heller inte finnas områden i NSP som genom felaktig skötsel, vanvård eller ingen skötsel eller vård alls bidrar till att helhetsintrycket av Nationalstadsparken som en upplevelsemiljö för allmänheten minskar. Skräp, klotter, fallfärdiga hus, för hårt slitage av stigar och natur – och parkområden upplevs som särskilt besvärande i en annars så estetiskt tilltalande miljö.

Målsättningen i skötselplanen är ej enbart att bevara befintliga skyddsvärda områden så som de ser ut i dag utan verka för en långsiktigt god utveckling efter de principer och den målsättning som gäller för de olika områdena i NSP. Den utveckling (de successioner) som pågår naturligt i ekosystemen med eller utan särskilda skötselinsatser ska ta hänsyn till i ett minst 100-årigt perspektiv. Skötselplanen är också en utvecklingsplan för att stärka eller återskapa värdefulla miljöer som av olika anledningar har försvunnit från området. Skötselplanens åtgärder för att nå målen måste ständigt omprövas alltefter de nya kunskaper och erfarenheter som tas fram.

Inom storområdena väger de olika intressena naturvård, kulturmiljövård och rekreation och friluftsliv olika tungt. I målsättningen för storområdena framgår vilka prioriteringar som bör göras vid eventuella konflikter mellan dessa intressen.

Sammanfattande beskrivningar och mål för skötseln av storområden

Att dela in NSP i större sammanhängande områden som utgör helheter kan göras på olika sätt, efter geografiska gränser eller efter funktionella gränser m.m. I denna rapport har vi bedömt att varje nedanstående s.k. storområde har både en tydlig geografisk avgränsning och gemensamma planeringsförutsättningar för att utvecklas i en huvudinriktning. Överordnat detta finns större områden som kan bli föremål för en gemensam planläggning. Området runt hela Brunnsviken är ett sådant där de stora vägarna runt sjön bildar yttre gräns men Brunnsviken sammanbinder området och bildar också en kommunikationslänk mellan delområdena här. Redan under Gustav III: s tid i slutet på 1700-talet utgjorde Brunnsvikensområdet en helhet för planeringen. Ett annat område är det som benämns Vetenskapsstaden som vuxit till ett allt större område vartefter nya institutionsbyggnader kommit till med de senaste tillskotten i Albano. Från ett relativt begränsat område vid Riksmuseet som kärna och de f.d. institutionerna vid Brunnsviken som Veterinärhögskolan, Skoghögskolan, Vetenskapsakademien och Bergianska Trädgården m.fl. omfattas området i dag av Universitetets Campusområde, Kungliga Tekniska Högskolan, Alba Nova med många fler institutionsbyggnader. Området kan knappast avgränsas som en egen stadsdel och de stora trafiklederna främst Roslagsvägen både sammanbinder området kommunikationsmässigt samtidigt som barriäreffekten är mycket stor. Ytterligare större enheter är hela Norra Djurgårdens obebyggda öppna fält och skogsområden med det gemensamma att förutsättningarna för rekreation och friluftsliv är här de allra bästa. Likaså finns det skäl att behandla Ulriksdalsområdet, Ladugårdsgårde - Kaknäsområdet och Hela Södra Djurgårdsön som områden som särskilda helheter för skötselplanens inriktning.

Storområde Sörentorp

Området präglas av polishögskolans anläggningar och övningsområde. Området är idag åtminstone psykologiskt stängt för allmänheten genom att hela området omgärdas med högt stängsel. Skjutövningar m.fl. övningar gör att vissa delar av området stängs av m.e.m. permanent. Endast strandstigen är mer tillgänglig för genomfart och utnyttjas främst av cyklister. Parkanläggningen här och kulturmiljöerna vid Emmylund och Sköntorp har ett särskilt värde. De strandnära lövskogarna och örtrika brynen är biologiskt mycket rika miljöer och området hyser i övrigt stora barrskogspartier med en mycket tilltalande barrdominerad skog med skogsarter som i övriga delar av Nationalstadsparken är mer ovanliga. Med de flerskiktade och stabila barrskogsekosystemen avviker området således från resten av Nationalstadsparken.

Mål: Området skall bibehålla sin karaktär som institutionsområde och övningsområde. Detta får inte hindra att området utvecklas till ett attraktivt besöksområde för allmänheten där både de öppna markerna, skog – och parkmiljöer vårdas med hänsyn till den biologiska mångfalden och de estetiska och kulturhistoriska värdena. Vid förnyelse av den byggda miljön måste hänsyn tas till landskapsbilden och ej inverka på omgivande park- och naturmiljö.

Storområde Ulriksdalsområdet norr om Ulriksdalsparken

Området är idag präglad av nyanlagd begravningsplats och stora öppna gräsytor och ”övergivna skogsdungar” som växer igen samt en handelsträdgård med odlingsytor och växthus. Hela området är inte ett enhetligt område idag utan är än så länge ett mindre tilltalande naturområde inom Nationalstadsparken. Sannolikt blir området mer attraktivt när begravningsplatsens träd och buskar växer upp men även då förblir stora klippta gräsytor

tämligen trista och enformiga då dessa ytor saknar intresseväckande utsikter eller målpunkter. Undantag är de ekdominerade partierna i norr vid minneslunden intill Sörentorpsområdet.

Mål: De områden som idag inte är ianspråktagna som begravningsplats och handelsträdgård får karaktär av hagmarkslandskap präglade av betesdjur.

Storområde Ulriksdalsparken

Utgör en av Nationalstadsparkens förnämsta kulturmiljöer. Slottet med Confidencen, kapellet, orangeriet, världshuset, stallet med många fler byggnader hör till de kulturhistoriskt mest intressanta miljöerna omgivna av dels en barockpark närmast slottet dels parkområden som är mer engelskt inspirerade. Trädbeståndet i alléer och parker är imponerande med de mycket gamla träden främst lindar men även bok och ek som finns här.

Trädbeståndet är också ett bekymmer då många träd har blivit murkna och döende och måste på sikt ersättas med yngre. Till slottsmiljön hör också de villor som omger slottsparken omslutna med ädla lövträd och trädgårdsanläggningar. Miljön i Igelbäcken och dess näromgivning hör till de biologiskt viktigaste bäckmiljöerna i regionen.

Mål: Ulriksdals slottsparksområde behåller rangen som en av vårt lands förnämsta kulturmiljöer där byggnadsbeståndet tillsammans med parkmiljöerna, alléerna och naturmarken bildar en tilltalande helhet. Den biologiska mångfalden säkerställs genom att parkens och särskilt Igelbäckens vattenmiljöer skyddas och att beståndet av äldre träd vårdas för ökad livslängd.

Området skall vara ett attraktivt utflyktsmål för picknick, promenader, guideade turer i de kulturhistoriskt intressanta byggnaderna och parkmiljöerna.

Storområde skogsområdet S och V om Ulriksdalsparken, (Ulriksdalsskogen)

Skogen avgränsar slottsparksområdet med huvudsakligen barrskogsklädda nordvända slutningar med granar och högre upp tallar av imponerande ålder och dimensioner. Skogen sträcker sig ända fram till Bergshamra bostadsområden och utgör här en lättillgänglig rekreationsskog med elljusspår och stigar som bl.a. förbinder Bergshamra med slottsområdet. Trädbestånden är genomgående äldre än 100 år och det förekommer träd som är mycket äldre. Skogen är dock mycket omväxlande med bokskogspartier, björkskog, hällmarkstallskog och ädellövskog med hassel. Skogen är på sina håll närmast naturskogsartad, särskilt i området som är naturreservat. Skogen har mycket stora värden som hemvist för fauna och flora. I de vägnära områdena vid E4 är området ovårdat och i behov av särskild upprustning.

Mål: Skogen skall bevara sin prägel som varierad och orörd barrblandskog med helt orörda naturskogspartier som får utvecklas mot ett urskogslignande stadium i naturreservatets kärnområde (Se karta 6). Granandelen tillåts öka från nuvarande 16 % upp till 25 % men bara med naturlig föryngring. Trädbestånden i brynen mot parkmiljöerna skall vårdas för att gynna utvecklingen av de ädla lövträden. Naturreservatets skogsdel skall skyddas genom att vara otillgänglig. Ridningen i området skall begränsas till ett fåtal anvisade ridstigar och inte inkräkta på de stigar som skall vara tillgängliga för promenader.

Storområde Bergshamra

Bergshamra som stadsdel i Solna är relativt nytt som bebyggelseområde med en centrumbildning, flerbostadshus, höghus. Området hyser dock mycket natur insprängd i bebyggelsen. Särskilt tallbeståndet ger området prägel. De äldre villaområdena i gamla

Bergshamra by hyser en frodig grönska liksom koloniområdena utmed Tivolivägen och Ålkistan. Verkligt attraktiva näromgivningar är skogspartierna mot Ulriksdal, Edsvikens strand och Tivoliområdet. Tivoliområdet utgör en värdekärna för hotade arter.

Mål: Området är färdigbyggt och de grönytor och de gröna kilar som idag finns ska bevaras som närliggande park- och naturområden. Områdets betydelse som värdekärna och spridningskorridor för faunan inom Nationalstadsparken stärks. Detta ska inte hindra att möjligheterna ökar för kommunikationer till områdets park- och naturområden. Utsikter och parkmiljöer i Tivoliområdet utvecklas med stor hänsyn till områdets biologiska mångfald. Långsiktigt mål är att sammanlänka Ulriksdalsområdets natur- och parkområden med Brunnsvikensområdet genom att Bergshamraleden förläggs i tunnel.

Storområde Stocksundstorp

Gamla Stocksundstorp präglas av villabebyggelse med mycket grönska medan bergsområdet i söder domineras av höghusbebyggelse som tillkommit på senare tid. Mot Stocksundet finns broanläggningen för Roslagsbanan och Roslagsvägen med restytor för båtuppläggning m.m. Bergsbranternas nordbranter och strandpartier mot Bockholmen och hela Bockholmen hyser naturmark. Området har betydande kvaliteter för rekreation och friluftsliv genom kontakten med havet och dess båtliv. Vissa områden upplevs som mindre attraktiva och skräpiga som t.ex. båtuppläggningsplatserna. Bockholmen har genom promenadväg runt ön särskilda kvaliteter genom möjligheterna till vattenkontakt och utsikter. Från land är det få som hittar hit förutom de närboende. Från vattensidan är området mer välbesökt.

Mål: Den gamla villabebyggelsen inbäddad i grönska skall prägla områdets norra del. Området förstärker sin roll som attraktivt strandområde för promenader och båtliv. De naturområden som finns idag skyddas från störningar från angränsande bebyggelse och anläggningar.

Storområde Annelund – Frösundavik

Området domineras av de nya kontors- och hotellkomplexen SAS och Frösundavik med parkeringar och hårdgjorda ytor. Trots detta har området behållit både natur- och kulturmiljöer av största intresse med Lings gravområde i norr omgiven av parkartad ädellövskog. Annelund och de gamla f.d. regementsbyggnaderna i söder är nyrenoverade kulturmiljöer. Åsen är ett viktigt inslag här även om den är påverkad av grustag. Norra åskullen är så gott som opåverkad med tall, blåbärsskog på krönet och ädellövskog på sluttningarna mot Brunnsviken. Utmed strandpromenaden finns en bård av vegetation som avskärmar mot bebyggelsen och som hyser intressant flora och fauna. Som dominerande inslag i hela Brunnsvikensområdet finns Hagakullen, uppbyggd av tippmassor, och som ger en fantastisk utsikt över hela Stockholmsregionen. Vegetationen är på Hagakullen liksom på flera andra håll en skräpmarksflora med högvuxna ogräs, taggbuskar och sly plus anlagda tallplanteringar. Området är relativt lättillgängligt med promenad och cykelvägar. Möjligheter till bad finns vid flera strandpartier. Ytterligare bebyggelse i området kommer att inkräkta på både närmiljön och helheten kring Brunnsviken.

Mål: Området behåller karaktären som attraktiv kulturmiljö omväxlande med öppna torrbackar, gräsytor och skogspartier med såväl tall som ädellövdominerade skogspartier. Hagakullen utgör en attraktiv utsiktspunkt med välhåvade öppna, örtrika torrbackar på toppen. Hagakullens nordsluttning nyttjas som skid- och pulkabacke utan att inkräkta menligt på landskapsbilden.

Storområde Hagaparken

Hagaparken har i alla väsentliga drag bevarat karaktären som engelsk park från Gustav III: s tid. Nu över 200 år senare har dock parkträd och skogsbestånd utvecklats till de viktiga inslag i miljön som intensionerna var under 1780-talet. Genom sänkningen av Brunnsvikens vattenyta gick tyvärr en del av vattenmiljöerna förlorade. Växlingen mellan kulturhistoriskt intressanta byggnader omramade av imponerande parkträd, öppna välhävda gräsytor med intressanta vyer, höjder klädda med barrdominerade skogspartier med äldre gran och tallbestånd gör området tilltalande. I dessa områden med skog finns också utrymme för en intressant fauna och flora att utvecklas.

Mål: Området förblir en av de förnämsta park- och kulturmiljöerna i Sverige med den engelska parkens ideal, där landskapsbild, byggnader, park och natur blir en sammanhängande helhet. Den parkstruktur som planades av Magnus Piper under Gustav III: s tid skall framträda tydligare men kan omöjligt bli iståndsatt fullt ut. Området skall vara Stockholmsregionens självklara utflyktsmål för promenader, cykelåkning, picknickar och natur- och kulturupplevelser. Tillgängligheten i skogsområdena skall vara begränsade (som idag) av hänsyn till faunan. Andelen gran och ek tillåts att öka något (5 % ökning) och död ved borde öka till 3 %.

Storområde Norrtull – Bellevue

Utmed Brunnsviken från Stallmästargården till Roslagsvägen finns en parkmiljö väl avskild från stenstaden i söder med lummig grönska omväxlande med öppna parkytor. Båtlivet präglar strandområdet. Från berget vid Bellevue finns en god utsiktspunkt över staden och Brunnsviken. Söder om järnvägen intill Wenner-Grens Center finns idag en stor parkeringsplats som utgör ett negativt inslag i miljön. Även miljöerna runt berget Bellevue är slitet som parkmiljö och i behov av upprustning. Detta i väntan på att trafikplaneringen skall få sin slutgiltiga lösning. Den gamla järnvägen genom området till Värtahamnen utgör ett stort ingrepp i området och utgör en stor barriär mellan områdets delar.

Mål: Hela området skall präglas av det engelska parkidealet som förebild med öppna ytor, utsiktspunkter, solitära ädla lövträd, lövträdsdungar och skyddande buskage. De kulturhistoriskt intressanta byggnaderna finns väl bevarade på Bellevueberget. Trafikmiljöernas landskapsmässiga och bullerstörande anläggningar skall inte få prägla området utan dämpas med skyddande parkartad vegetation och bullerskydd. De tidigare stora parkeringsytorna intill Norrtull är hopplänkade med övriga parkstråk och utgör både en landskapsmässigt tilltalande port mot Nationalstadsparkens landskap vid Brunnsviken och också staden. Långsiktigt är järnvägens fragmentering av landskapet och dess barriäreffekt i parkmiljön åtgärdad. Området är sammanlänkat med Roslagstulls och Albanos parkområden med gång och cykelbroar.

Storområde Albano – Roslagstull

Albanområdet har präglats av en brokig samling av försäljningsställen för bilar, byggvaror, lagerlokaler och kontor m.m. men sanering är så gott som slutförd. Många delvis avvecklade verksamheter har bidragit till förslumningen med hus som förfaller, klotter och nedskräpning. Planering pågår dock för ny bebyggelse m.m. Det finns naturområden som dock är viktiga att ta vara på vid planläggning av området t.ex. bergshöjden norr om Björnäsvägen intill Roslagsvägen och branterna mot Roslagsvägen NV om Rudammsdalen och Alba Nova (Fysikcentrum). F.d. Roslagstulls sjukhusområde har restaurerats och ingår som del i "Veterinärstaden". Nybyggnation som Alba Nova präglar också området. Mot

Roslagsvägen finns bergsbranter och bergshöjder med eller utan trädbestånd som är viktiga miljöer för landskapsbilden.

Mål: Hela området från universitetets hållplats på Roslagsbanan och ner till f.d. Roslagstulls sjukhus skall vara upprustat. Målsättningen är bebyggelse för forskning och undervisning i parkmiljöer tillgängliga för allmänheten. Som sådan skall den ansluta till och förstärka Vetenskapsstadens identitet. Höga krav ställs på byggnadernas utformning för att arkitektoniskt harmoniera med landskapet, park och naturmiljöerna. De naturmarksrester som finns i området bevaras. Gång- och cykelförbindelser med övriga delar av Nationalstadsparken förstärks.

Norra Djurgården

Storområde Vetenskapsstaden vid Brunnsviken

Roslagsvägen utgör en påtaglig barriär i öster mot övriga delar av Vetenskapsstaden såsom Stockholms universitets campusområde och Kungl. Tekniska Högskolan. Institutionerna mot Brunnsviken anlades under 1800-talets slut och början av 1900-talet och utgörs av kulturhistoriskt intressanta byggnader kompletterade med en del nya hus. De ursprungliga institutionerna, Veterinärhögskola, Skogshögskola m.fl. är sedan länge utlokaliserade till andra orter. Alla dessa arkitektoniskt tilltalande byggnader ligger naturskönt inbäddade i grönska med imponerande trädbestånd av ädla lövträd. Av botaniskt intresse förutom Bergianska Trädgården är de många främmande trädslag som planterats här och som idag nått ansevärd dimensioner. Miljön präglas också av imponerande gamla ekar med ett stort värde för hotade insekter m.fl. djur. Promenadstig och cykelväg ger strandkontakt så gott som hela vägen mellan Roslagstull och Ålkistan. Möjligheter till friluftsbad finns på flera ställen.

Mål: Området bevarar sin karaktär av Vetenskapsstad med byggnation från 1800-talet och tidigt 1900-tal med ingen eller mycket försiktig komplettering av befintlig bebyggelse. Park- och skogsmiljöernas trädbestånd vårdas för ökad livslängd och vårdas främst med hänsyn till ekarnas särskilda värde för den biologiska mångfalden. Lönnandelen i den igenväxande hagmarksskogen minskar från 9 % till 3 % samtidigt som ekandelen ökar till 40 %. Gång- och cykelstråken förstärks intill Brunnsviken.

Storområde Fridhem – Sofielundsområdet

Området ligger isolerat mellan Bergianska trädgården, Ålkistan och Roslagsvägen och besöks egentligen bara av dem som vill ta sig runt hela Brunnsviken. Två villaområden, Fridhem och Sofielund bildar attraktiva trädgårds- och parkmiljöer i en i övrigt skogsdominerad natur med tallar på krönen och lövskog med stort inslag av ädellövträd i låglänt terräng. Vissa ytor är under igenväxning från öppna parkmiljöer. Området fungerar som ett mindre stort område för småvilt och fågel.

Mål: Skogsbeståndet utvecklas till en omväxlande flerskiktad skog med barrdominans (tall) på höjderna och ädellövskog i anslutning till villorna och parkmiljöerna där. Områdets förbindelse med omgivande delar av NSP skall vara goda.

Storområde Torphagen – Ekhagen – Lappkärrsberget

Ekhagen utgör ett bebyggelseområde i funkisstil där det gamla ekbeståndet inom bebyggelsen och i brynen i söder ger området karaktär. Även intill det betydligt yngre studentbostadsområdet på Lappkärrsberget finns ett väl bevarat sydbryn med tall och grov ek. De nordvända delarna, mestadels bergområden och branter ner mot Lilla Värtan hyser en barrskogsdominerad skog med åtskilliga äldre träd. Det västligaste området, Torphagen mot Ålkistan, har mer varierad karaktär med spår av bebyggelse i form av husgrunder, trädgårdsväxter och öppna gläntor varvat med slutna skogsbestånd med ekar och ädla lövträd. Längs med Lilla Värtan finns promenadstigar som ger god strandkontakt och fina naturupplevelser. Stigar fortsätter österut och söderut utmed stranden på hela Norra Djurgården.

Mål: Beståndet av grova ekar bevaras i hela området. Ekarna skall vara friställda och solexponerade och förekomma i alla åldersklasser. På nordsidan bevaras skogen som är en utlöpare av det stora skogsområde som sträcker sig utmed Värtan ner till Husarviken. Granen är särskilt viktig att värna om och på sikt bör granandelen öka med 10 –15 %. Skogen skall bevaras som en flerskiktad barrblandskog med stort graninslag. Vägomlandet med parkeringar vid Bergius väg bildar ett parkstråk ner mot Lappkärret.

Storområde skogen mot Lilla Värtan från Lappkärrsberget till Husarviken

Idag finns en sammanhängande skog från Stora Lappkärrsberget, Stora Vargjakten, Lilla Lappkärrsberget avgränsad mot Lilla Värtan i NO och mot de öppna fälten och ekhagarna i söder vid Stora Skuggan och Husarviken. Området genomkorsas av stigar och trädbeståndet är varierat med både barr och lövträd. Granbestånden är sällan dominerande. Det största sammanhängande grandominerade området finns dock här vid Stora Vargjakten. I södra delen bryter dalgången mellan Stora och Lilla Skuggan det sammanhängande skogsområdet som fortsätter i Oxbergsbackens lövdominerade skog fram till Husarviken. Området utnyttjas flitigt av motionärer och av skolor och förskolor för orientering och naturstudier.

Mål: En varierad barrblandskog, flerskiktad och blåbärsrisdominerad i magrare delar med örtrikare skog i dalgångarna. Möjligheter till motion, promenader och naturstudier skall finnas med väl separerade gångvägar, ridvägar och elljusspår. Kärnor skall finnas med tätare stigfria skogspartier som skydd för viltet. Andelen gran i skogsbestånden ökar mycket starkt eventuellt med insådd och glesa planteringar. Granandelen bör kunna vara upp till 35 %. I de nord- och östligt exponerade branta sluttningarna mot Värtan får skogen utvecklas fritt. (Se karta 6)

Storområde Stora Skuggan

Från Universitetsinstitutionerna och Naturhistoriska Riksmuseet i väster till Laduviken i söder och Lilla Skuggan och Husarviken i öster består landskapet av öppna gräsytor omväxlande med höjder med skog. Ek (oftast mycket grova) och ädla lövträd karaktäriserar låglänta delar, tallar på höjdernas krön och i nordvända lägen. Västra delen av området tillhörde det forna Experimentalfältet som hörde till Lantbruksakademins experiment- och försöksområde. Inom området finns också parkmiljöer och bebyggelsemiljöer av stort kulturhistoriskt intresse. Området utanför universitetets campusområde nyttjas för många friluftaktiviteter främst för utflykter, mulleverksamhet, naturskola och motion. Flera större evenemang (typ Våruset) är lokaliserade hit. Ett begränsat bete förekommer av får, kor och hästar.

Mål: Området skall vara ett viktigt centrum för friluftsliv, allra främst för naturstudier från mulleverksamhet till universitetsnivå. Området utvecklas till ett beteslandskap med öppna välhävda fält och öppna hagmarksbetonade backar och med parkmiljöer vid bebyggelsen. Ekandelen på kullarna bör öka med 5 - 10 %. Våtmarkerna skall utvecklas till goda miljöer för groddjur, vatteninsekter och fågel. Den naturpedagogiska verksamheten i området skall stimuleras och utvecklas. De öppna gräsytona skall vara tillgängliga för friluftaktiviteter. Ängsfloran ska ha hög artrikedom. Byggnader och träd och buskar från tiden området utgjordes av experimentalväxt för jordbruk och trädgårdsodlingar bevaras och synliggörs.

Storområde Lill-Jansskogen

Söder om Laduviken fram till Tekniska högskolan, Stadion och Ryttsstadion finns ett område mestadels med skog som utnyttjas mycket flitigt som motionsområde med elljusspår, ridstigar och vanliga promenad - och cykelvägar. Centrum och utgångspunkt för friluftslivet är Fiskartorpets friluftsgård, Idrottshögskolan och Östermalms idrottsplats. Skogen är varierad med barrdominerade ytor och lövskog. Uggleviken består av en stor alsumpskog av största betydelse för fauna och flora. Trots att källvattnet vid Ugglevikskällan inte är tjänligt (som dricksvatten) är de öppna markerna runt Källpaviljongen en viktig samlingspunkt för friluftaktiviteter och hyser kulturhistoriska värden.

Mål: Området utvecklas till ett än mer attraktivt friluftsområde för motion och friluftsliv. Ridstigar hålls väl avskilda från motions slingor och promenadvägar. Områdets skogar utvecklas till flerskiktade varierade barrblandbestånd med gynnande av gran i friskare marker. Granandelen kan öka från nuvarande 18 % till 40 – 45 % genom en spontan inväxning i bestånden.

Värdekärnor i skogen skyddas för fauna och flora t.ex. Uggleviken. Ugglevikskällan återtar sin roll som värdefull naturmiljö med möjlighet till att dricka vatten här.

Storområde Storängsbotten

Området utgör idag en svag länk mellan NSP: s norra och södra delar. Området karaktäriseras av sportanläggningarna Östermalms idrottsplats, Tennisstadion och Ryttsstadion med omgivande ridbanor. Öster om Storängsvägen utgörs området av stora grusplaner och med Kungliga tennishallen längst bort i NO av fältet. Området har stora biologiska kvaliteter då det finns flera moränkullar och bergknallar med framförallt ekbestånd och ädellövrika skogsdungar i övrigt. Många av ekarna är riktigt gamla och grova med döda grenar och ihåligheter, står ofta fritt och solexponerat i bestånden eller solitärt och utgör sannolikt mycket viktiga habitat för vedlevande insekter, fladdermöss och hålhäckande fåglar. I ekbestånden finns också tät undervegetation med hasselbuskar och hägg som ger både skydd och näring åt en rik fauna. I avvaktan på Norra Länkens markanspråk har området inte vidare exploaterats.

Mål: Området skall som i dag huvudsakligen utnyttjas som sportfält med stora öppna ytor omgivna av grönska. De naturområden som finns i dag med framförallt ett stort ekbestånd förstärks med naturlika planteringar och park. Norra länkens trafikområde och den bebyggelse som ansluter därtill utformas så att park- och naturområdena förstärks. Träd- framförallt ekbestånd skall förstärka områdets karaktär ytterligare genom planteringar på torrare till frisk mark.

Storområde Gärdet

Området exploaterades för bebyggelse efter stadsplan 1931 för den södra delen. Tessinparken finns i centrum med ett parkstråk söder om Askrikevägen med ridväg och parklek och en mot söder avsmalnande öppen parkdel med plaskdamm, lekskulptur och öppna gräsytor kantade med alléträd mot de höga lamellhusen som omger parken. Lite senare uppfördes husen i norr på Gärdeshöjden som höga punkthus och hus mot Värtan i Smedjebacksområdet. Allt är uppfört i funktionalistisk stil med stora höga rektangulära huskroppar. Idealet var hus i park och de höga husen omges av planteringar och trädbestånd som i jämförelse med den äldre stenstaden ger stadsdelen ett grönskande intryck. Trädbeståndet och parkerna utgör en svag länk för fauna och floran som spridningskorridor mellan norra och södra Djurgården. Bebyggelsen i funktionalistisk stil har ett högt kulturmiljövärde. (Se Värdefulla bebyggelsemiljöer 2005)

Mål: Områdets biologiska mångfald och funktion som spridningskorridor måste förstärkas med bevarande och förstärkning av de parkstråk som finns med etablering av framförallt träd och planteringar. Tessinparken ska vara en attraktiv lekpark och finpark med planteringar, gräsmattor omgivna av alléträd.

Storområde Nobelparken - Museistranden

Nobelparken utgör början längst i väster på det långa park- och promenadstråket från innerstan längs Djurgårdsbrunnsvikens strand mellan Strandvägen och Djurgårdsbrunn. Nobelparkens bergsklack med mer eller mindre branta sluttningar hyser nästan alla Sveriges trädslag och präglas av Skogsinstitutets byggnad och verksamhet med planteringar från 1828. Efter Nobelparken mellan Nobelgatan och Strandvägen grupperar sig ett antal stora villor i Diplomatstaden runt engelska kyrkan i centrum. Stranden mot Djurgårdsbrunnsviken kantas av ett parkstråk med träd hela vägen mot museiområdet. Vid värdshuset Källhagen vidgas grönområdet till ett brett öppet parkstråk som öster om Etnografiska museet bildar slutna lövdominerade skogspartier med mindre öppningar runt bebyggelsen. Flera av ambassadbyggnaderna har, liksom museerna, arkitekturhistoriskt värde. Området nyttjas flitigt för kommunikation och rekreation, där museerna i sig utgör stora attraktioner. De öppna fälten vid Sjöhistoriska museet är av tradition plats för stora musikevenemang.

Mål: Hela det strandnära partiet mellan Djurgårdsbrunnsvägen och vattnet skall utgöras av finparkmiljöer med bibehållet, varierat trädbestånd. Strandsnår, gammelträd och naturliga stränder finns till gagn för fåglar, insekter och fladdermöss.

Storområde Ladugårdsgärdet

Området består av hela det öppna Ladugårdsgårde inklusive Fågelbergets sportfält i väster och i norr avgränsas området mot den slutna skogen på Drottningberget och skogen i öster vid Kaknästornet.

Detta område består av stora gräsytor med ett fåtal träd i kantzoner och små inlandsisskulpterade hållar. De öppna ytorna (tidigare excersisfält) utgör sportfält för allehanda ytkrävande aktiviteter som drakflygning, motionslöpning, hundrastning och även stora evenemang som tävlingar eller mötesplats för olika arrangemang. De stora öppna vidderna som gränsar mot den tätbebyggda stenstaden i väster utgör ett populärt utflyktsmål för alla typer av friluftaktiviteter. Utsikten mot staden och känslan av att se stadsbebyggelse på avstånd och att befinna sig utanför stadens hank och stör, trafik, avgaser, buller och trängsel på detta stora öppna gräsfält är en särskild kvalitet.

Mål: Nuvarande karaktär som stort öppet fält ska inbjuda till allehanda aktiviteter som kräver stora öppna ytor och skall kunna utgöra mötesplats för tillfälliga eller årligen återkommande stora ytkrävande arrangemang. Gräsytorna skall vara slitstarka och tåla tillfälliga stora arrangemang och hållas väl hävdade så att gräsytorna kan vara tillgängliga för allehanda rekreation och sportaktiviteter.

Storområde Kaknäsområdet

Området avgränsas som hela den östra delen av Nationalstadsparken öster om det öppna Ladugårdsgärdet. Området består mest av skog men också med öppna marker företrädesvis vid och omkring den nedlagda skjutbanan.

Dess kärna utgörs av de skogklädda bergshöjderna Drottningberget, Lindarängsknösen, de kuperade, lövskogsdominerade strandnära skogspartierna öster om Kaknäsängen samt Grafbackens variationsrika skogsbestånd åt söder. Skogsbestånden är mycket varierande och eken spelar här inte en lika framträdande roll som på många andra håll i NSP. Området äger stora värden avseende variation, rikedom av olika trädslag och den relativa rikedomens av gran. Lövbestånden är stora och ovanligt artrika. Skogsområdet är så stort att besökaren kan uppleva avskildhet och ro.

Bebyggelsen är mycket begränsad till några villor omgivna av lummiga trädgårdar i norr intill det gamla hovjägarbostället Kaknäs. I Grafbacken i områdets södra del ingår insprängda grupper av villor, ett stall och en handelsträdgård. Östligaste delen av stranden vid Hundudden präglas av stora marinor och båtuppläggningsplatser. Hela strandområdet mot Värtan är annars tillgängligt för allmänheten och lättillgängligt med gång- och cykelstig som löper utmed hela strandområdet. Skogsområdena är väl försörjda med stigar och elljusspår och särskilt anvisade ridvägar finns också. Den numera övergivna skjutbanan i Kaknäs ängar väntar på en sanering av betongblock och skjutvallar m.m. för att kunna utgöra ett attraktivt och artrikt inslag i naturmiljön.

Mål: Området skall bibehålla sin prägel som oexploaterad naturmark som hävdas i syfte att bibehålla och förstärka mångfalden av naturtyper i området. Detta ska inte hindra att skogen skall vara ett viktigt område för rekreation och friluftsliv men väg- och stignätet bör inte förtätas ytterligare. Skogens särskilda värden för den biologiska mångfalden med äldre träd tillvaratas. Naturlig, varierad trädsammansättning i flerskiktade bestånd efter ståndortens förutsättningar ska utvecklas. Granandelen kan öka från 8 % till 20 %. Även ekandelen bör öka från 15 % - 25 %. Kaknäs ängar restaureras till våtmark och äng. De öppna fälten och de halvöppna hagmarkerna bör hävdas med betesdjur gärna dovhjortar. Området ska också kunna utgöra ett centrum för naturstudier – naturskola.

Storområde västra Djurgårdsön

Djurgårdsöns västra delar kom tidigt att influeras av stadens behov. De historiska skikten i detta område är många, ofta med marin anknytning. Efter tilltagande nöjesverksamhet under 1700- och 1800-talet blev området även tyngdpunkt för lokaliseringen av flera av landets nationella museer. Museer, restauranger, parkytor, gångvägar, museifartyg vid kaj, småbåtshamnar, kyrkogård, allt skapar en myllrande blandning av replipunkter, förbindelselänkar, strövytor och öppna rum. I Djurgårdsstadens portar, tvärgränder, slutna gårdar med uthus, gräsplättar, enstaka träd, trappor och överraskande passervägar blandas kulturhistoria, charm och idyll på ett för besökaren mycket tilltalande sätt. Mot Gröna Lund har nöjesfältet brett ut sig med sin speciella karaktär. De biologiska värdena ligger främst i trädbestånden med ofta mycket gamla träd. Området har en funktion som ekologisk spridningskorridor.

De obebyggda ytorna med gräsmattor, solitärträd och trädgrupper samt de strandnära promenadstråken är både besöksmål i sig och gröna replipunkter mellan museerna. Skansen har intagit hela det större höjdpartiet på västra Djurgården och skapat det myllrande miniatyr-Sverige som var Hazelius' vision.

Mål: Områdets karaktär som kulturellt centrum för hela Sverige förstärks genom att bevara och förstärka de kulturhistoriska miljöerna från olika tidsepoker så långt som möjligt. Områdets särskilda karaktär som nöjes- och förlustelsemiljö för Stockholmare bör särskilt tas tillvara utan att detta inkräktar på de värdefulla parkstråk som inbäddar området i grönska idag. Trädbeståndet vårdas för att livslängden skall öka. Endast träd som utgör säkerhetsrisker avverkas vilket medför successiv förnyring av alléer och parkträd och ej hela trädgrupper på en gång.

Storområde Beckholmen – Skeppsholmen - Kastellholmen

Alla tre öarna i inloppet till Stockholm präglas av bebyggelse och marin verksamhet där alla tre öarna utgör riksintresse för kulturmiljövården och som hyser till stora delar bebyggelse skyddade som byggnadsminnesmärken. Både Kastellholmen och Skeppsholmen är idag miljöer som är färdigbyggda. Beckholmen som framförallt präglas av varvsmiljöer med de tre stora torrdockorna är idag ett område som har ett särskilt värde i att det utgör en aktiv arbetsplats för marin verksamhet för bl.a. båtreparationer. Här finns ett mått av ordning och störda restytor där s.k. ruderaflora får återkommande nya möjligheter att utvecklas. Alla tre öarna har parkinslag och parkmiljöer av stort värde.

Mål: Alla tre öarnas kulturmiljöer skall bevaras. På Beckholmen är skepps- och varvsanknuten verksamhet såsom reparations- och underhållsverksamhet ett viktigt inslag. Tillgängligheten för allmänheten ska säkras genom att offentlig verksamhet bedrivs i den bebyggelse som finns där särskilt verksamhet inriktad till besök av allmänheten ska prioriteras i områdena. Anläggningar med anknytning till marin verksamhet prioriteras. Naturvärdena bevaras i träd- och grönytor med långsiktig trädförnyring. Livsrum för kulturspridda växter på störda ytor ska beaktas.

Storområde mellersta Djurgårdsön

Öster om Skansen och Gröna Lund tar naturmiljön överhanden alltmer åtminstone i den inre delen av ön. Övergången mellan park och naturmark är dock flytande och många öppna områden omväxlar med skogs- och trädbestånden. Rosendalsbacken (tidigare Jägarbackarna) sluttar mer eller mindre brant mot Djurgårdsbrunnskanalen och den halvöppna parkmiljön hyser en strödd blandning av ädla lövträd, vägar och stigar, varken ren park eller natur. Grova hålekar sticker ut ur de jämgamla bestånden. Rosendal tar vid med slott och finpark i mjuk övergång till handelsträdgård och ädellövskog. Bellmansros sydvända parkbräm övergår mot norr i mjuka hållryggar med blandad växtlighet. I det inre höglänta partiet Stora Jakten utbreder sig ett större tallskogsdominerat skogsområde. Mot Frisens park och Waldemarsudde blir den klassiska bilden av Djurgården än starkare, med mångfald av mäktiga gammelekar. Natur- och kulturvärden är här sammanflätade till en oupplöslig väv, vilken har en tidlös dragningskraft på generationer av besökare. De öppna gräsytorerna från Djurgårdsbrunnens bron och bort mot Manillaskolan utgör målpunkt nummer ett för picknick på Södra Djurgården. Utsikten mot Djurgårdsbrunn och kanalen är tilltalande. Dessa fält omramas av små ofta ekdominerade dungar och lövskogar. Åt väster omväxlar lövskogsdungarna med öppna hästbetesmarker.

Södra Djurgårdsstranden blir från väster till öster öppnare med spridda mycket pampiga villor omväxlande med finparksstråk med klippta gräsytor och planteringar. Villatomterna har ofta en frodig grönska med många storvuxna parkträd.

Mål: Områdets landskapliga värden ska värnas med influenser främst från Karl den XIV Johans tid och utgöra attraktiva målpunkter för promenader, picknickar o.dyl. Området skall bibehålla mosaiken av öppna fält och parkmiljöer inramade av skogsområden med stort inslag av ädla lövträd. Höjdområdenas barrskogar skall få utvecklas mot naturskog med större graninslag än i dag. Ekbestånden skall bibehålla den halvöppna karaktären av hage och gärna bilda lundartade ek-hassel- bestånd. Trädslagsfördelningen bör behållas oförändrad som i dag.

Områdets kulthistoriskt intressanta byggnader och anläggningar skall inramas av välskötta finparker. Liksom på hela Djurgårdsön skall det inte vara långt till olika serviceanläggningar bl.a. matställen och toaletter. Dock skall skogspartiernas kärnområden bibehålla otillgängligheten för besökare av hänsyn till djurlivet.

Storområde östra Djurgårdsön

Den östra delen av Djurgårdsön karaktäriseras av skogs och trädbestånd med stora biologiska värden. Denna grönska bäddar också in den kulturhistoriskt intressanta spridda bebyggelsen här.

Isbladskärret är parkens bästa fågelsjö med vassfält och klarvatten och är flitigt besökt av såväl fågelskådarproufs som nybörjare. Hägerkolonin här tilldrar sig särskild uppmärksamhet.

Parkudden, Hovjägarbostället och Blockhusudden är till stor del ianspråktagna för bebyggelse liksom södra stranden men bebyggelsen är inbäddad i lövträdsdominerad grönska. Utanför trädgårdarna finns parkartade skogar som är präglade av ädla lövträd bitvis med grov och hålig ek, t.ex. på Sjötullsbacken. Ekmiljön är ovanligt gynnsam med god åldersspridning och god föryngring.

För flanerande Djurgårdsbesökare är Blockhusudden en klassisk målpunkt, där byggnadsbeståndet inklusive Thielska galleriet hyser stora kulturhistoriska värden.

Mål: De öppna ytorna skall hållas väl hävdade genom betesdjur där betesdjur helst skall vara dovhjort eller får. Även slätter av de mest frekventa besöksytorna bör tillämpas för att gynna möjligheterna till vistelse till picknick och lek. Från öppna områdena skall trädbestånden successivt sluta sig till skog mestadels ädellövskog men också partier med barrblandskog i de centrala delarnas högre lägen. Gamla solitära ekar och ekar i hagmarkernas halvöppna områden ska ge karaktär åt området. Bebyggelsen i området omramas av park och trädgårdar med stort inslag av ädla lövträd.

Storområde Fjäderholmarna

De fyra Fjäderholmarna brukar kallas början av Stockholms skärgård. Med sin flora och fauna tillför området Nationalstadsparken drag av skärgårdsnatur. Naturvärdena är mycket stora i klippor, fågelliv, växtlighet, men området är i hög grad även kulturhistoriskt intressant med marinmilitär närvaro, f.d. latrintipp, krogverksamhet och brännvinsutskänkning. På Ängsholmen finns stort behov av att rusta, sanera eller riva gammal bebyggelse, röja skräp och bråte m.m. Denna ö är den viktigaste häkningslokalen för sjöfågel. Stora Fjäderholmen är av största betydelse för friluftslivet för turisttrafik av bad- och soldyrkande besökare.

Mål: Tilltalande och biologiskt rik skärgårdsmiljö, så långt möjligt rensad från förfulande inslag. Bevarade kulturhistoriska värdefulla, underhållna byggnader och kulturspår. Ängsholmen är upprustad och fri från fallfärdiga ruckel och skräp och värnas också som häckningsö för sjöfågel.